

Obchodní operace

Úvod do studia

Téma: Východiska obchodních operací – druhá část

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Ing. Radka Bauerová, Ph.D.

Přednáška č. 2

6. 3. 2024

POZOR ZMĚNA - TERMÍNY ODEVZDÁNÍ A PREZENTACÍ SEMESTRÁLNÍ PRÁCE

VÝSLEDKY Z ANALÝZ

17.4. - Představení výsledků zkoumání v rámci těchto témat: Marketingový mix a strategie trhu, Obchodní jednání a mezinárodní rozměr, Řízení rizik.

24.4. - Představení výsledků zkoumání v rámci těchto témat: Optimalizace prodejních a nákupních procesů, Finanční operace a platební styky, Logistika a distribuční strategie, Elektronický obchod a digitalizace.

NÁVRHY

15.5. - Představení návrhů u těchto témat: Marketingový mix a strategie trhu, Obchodní jednání a mezinárodní rozměr, Řízení rizik, Optimalizace prodejních a nákupních procesů, Finanční operace a platební styky, Logistika a distribuční strategie, Elektronický obchod a digitalizace.

Změněno z důvodu státních svátků ve dnech 1. 5. a 8. 5.

Obsah přednášky

1. Obchodní kategorie
2. Retailing
3. Specifikace prostředníků a zprostředkovatelů obchodní činnosti

Z MINULÉ
PŘEDNÁŠKY SI
PAMATUJI...

JAK BYSTE DEFINOVALI OBCHODNÍ OPEARCE?

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Obchodní operace jsou souhrnem aktivit podporujících nákup a prodej produktů.

Výběr správného typu operace pro konkrétní obchodní případ

Výběr správného typu dokumentů a dodacích podmínek

Příprava na obchodní jednání

Analýza rizik, jejich vyhodnocení a zajištění

Plánování a řízení nákupních a prodejních procesů

Řízení pohledávek

Nastavení elektronizace pohybu zboží...

Východiska obchodních operací

- Obchodní kategorie
- Prostředníci obchodní činnosti

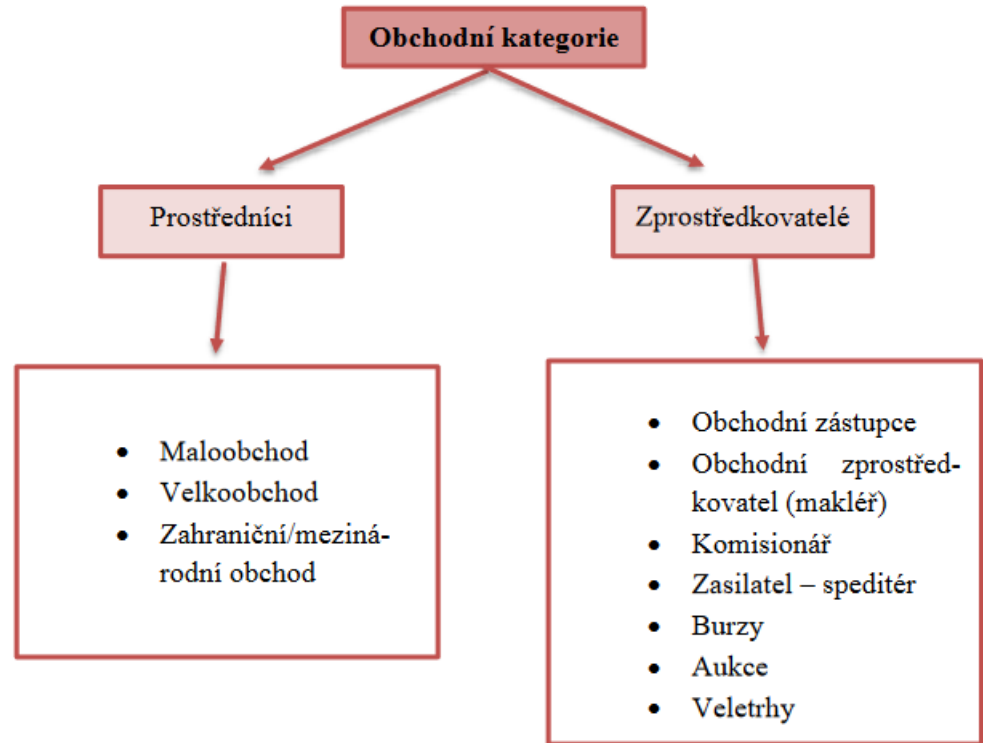

OBCHODNÍ KATEGORIE DLE TYPU KONTRAKTU

SLEZSKÁ
UNIVERZITA

- Základní modely obchodních vztahů mezi jednotlivými články nazýváme **obchodní kategorie** (Mulačová et al., 2013).
- Specifické:
  - pohybem zboží v rámci celého řetězce
  - principy přechodu vlastnictví
  - finančními mechanismy transakcí

CO JE TO RETAILING?

(PROSTŘEDNÍK V RÁMCI
OBCHODNÍ KATEGORIE)

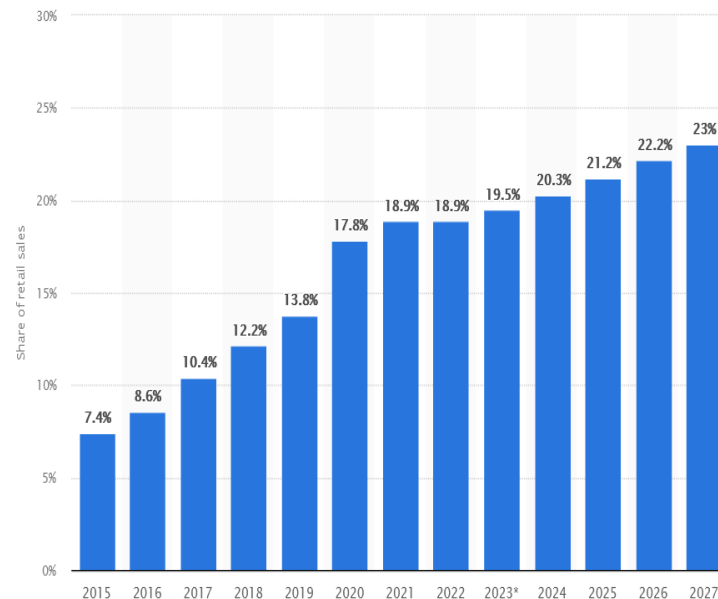

Retailing je „mezinárodně chápaný maloobchod plně vybavený celým logistickým zázemím a vysoce kvalifikovaným informačním systémem s profesionálním managementem” (Szczyrba, 2006)

- **Mezinárodní charakter**
- **Elektronický retailing (e-tailing)** – dopad na odvětví logistiky -> rozvoj specializovaných center (e-fulfilment center)

Obrázek č. 1: Prognóza online prodeje do roku 2027

Zdroj: Statista, 2023

SPOLEČNÝ RETAILING

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Jedná se o subjekty vytvořené dvěma nebo více podniky za účelem dosažení určitého cíle.

- **Komparativní výhody**
- **Expanze značek**, které se vzájemně doplňují do oblastí, které vyžadují specifické dovednosti.
- Umožnění **přizpůsobit se** měnícím požadavkům.

Příklad společného retailingu

- H&M Group a Remondis - sběr, zpracování a další prodej nepotřebného oblečení
- 50 % H&M Group, 50 % Remondis*
- Looper hodlá sbírat, třídit a prodávat použité a nepotřebné oděvy a textil, a tím rozšířit co největší využití těchto cenných zdrojů.

*Zdroj: Webový portál H&M Group [online] [vid. 5. března 2024]. Dostupné z <https://hmgroup.com/news/hm-group-and-remondis-create-joint-venture-to-collect-sort-and-sell-used-and-unwanted-garments-and-textiles/>

SPOLEČNÝ RETAILING

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Příklad společného retailingu

- Microsoft and General Electric
- 50 % General Electric Co., 50 % Microsoft Corp.*caradigm.
- Vytvoří a prodává otevřenou platformu zdravotnické inteligence a klinické aplikace zaměřené na lepší řízení zdravotního stavu populace.

Příklad společného retailingu

- Kraft Heinz a TheNotCompany
- Spojení s cílem zvýšit využívání rostlinných složek v portfoliu značek Kraft, což společnosti Kraft umožní využít větší poptávku po udržitelnějších potravinách.
- Společnost NotCo přináší svou patentovanou technologii, zatímco společnost Kraft Heinz nabízí své portfolio ikonických značek.

Obrázek č. 2: Miguel Patricio, CEO Kraft Heinz (vlevo) a Matias Muchnick, spoluzakladatel a CEO v NotCo

Zdroj: Webový portál Kraft Heinz [online] [vid. 5. března 2024]. Dostupné z <https://ir.kraftheinzcompany.com/news-releases/news-release-details/not-your-average-joint-venture-kraft-heinz-and-thenotcompany>

* Zdroj: Webový portál Microsoft [online] [vid. 5. března 2024]. Dostupné z <https://news.microsoft.com/2012/06/06/microsoft-and-ge-healthcare-complete-joint-venture-agreement/>

RETAILING

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARLOVÝCH VARECH

Top 10 nejlepších retailerů
na světě (2012):

1. **Wal-Mart Stores, Inc.**
2. **Tesco PLC**
3. **Carrefour SA**
4. Costco Wholesale Corporation
5. Kroger Company
6. Schwarz
7. Metro Group AG
8. The Home Depot, Inc
9. Aldi
10. Target Corporation

Top 10 nejlepších retailerů
na světě (2019):

1. **Wal-Mart Stores, Inc.**
2. Costco Wholesale Corporation
3. Kroger Company
4. Walgreens Boots Alliance, Inc.
5. **Tesco PLC**
6. **Carrefour SA**
7. Amazon.com, Inc.
8. Metro Group AG
9. The Home Depot, Inc
10. Target Corporation

Top 10 nejlepších retailerů
na světě (2022):

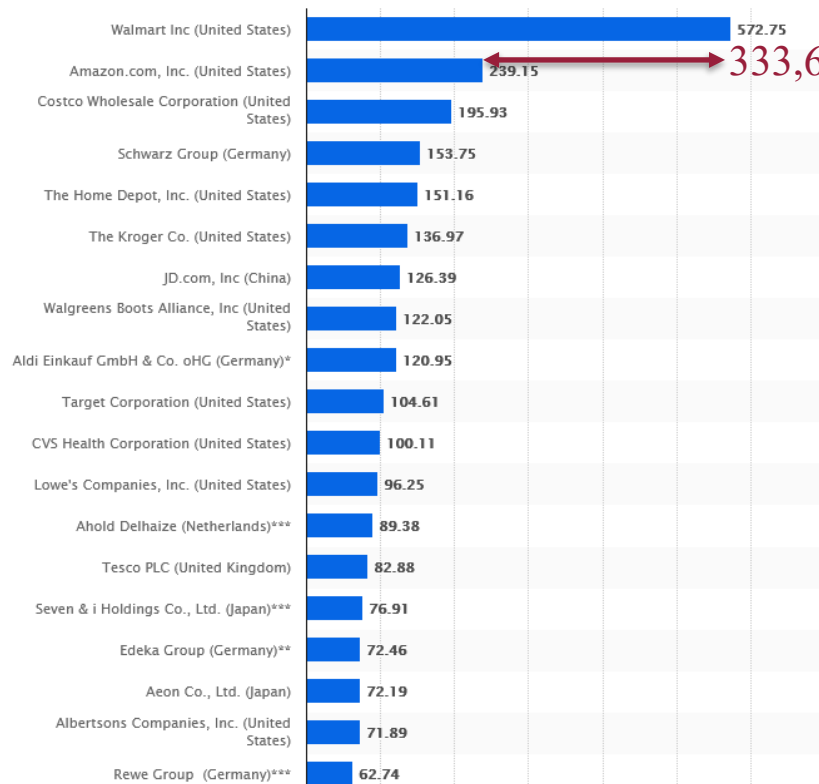
1. **Wal-Mart Stores, Inc.**
2. Amazon.com, Inc.
3. Schwarz Group
4. Aldi.
5. Costco
6. Ahold Delhaize.
7. **Carrefour SA**
8. Ikea
9. Seven & I
10. The Home Depot

Proč je pro firmu výhodné sledovat žebříčky TOP firem v oboru?

Přední světoví maloobchodníci v roce 2021 podle maloobchodních tržeb (v mld. amerických dolarů)

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

333,6 mld. amerických dolarů

SPOLEČNÝ RETAILING - ÚKOL

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

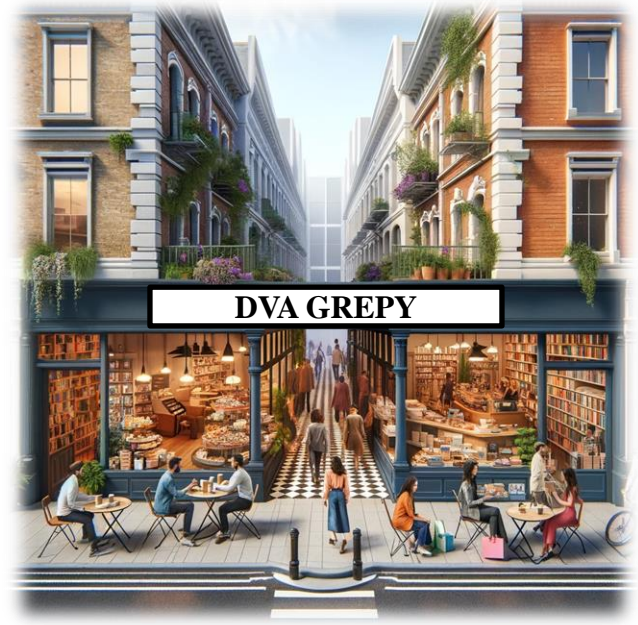
Najděte na **domácím trhu příklad společného retailingu** a zpracujte následující:

- popište cíl společného retailingu,
- představte procentuální podíl obou firem v rámci společné retailingové firmy,
- charakterizujte výhody této aktivity pro obě zainteresované strany.

Samostatně
Čas: 15 minut

Výhoda?

Na zkoušce bude požadováno vysvětlení joint retailingu na příkladu

Východiska obchodních operací

- Zprostředkovatelé obchodní činnosti

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

ZPROSTŘEDKOVATELÉ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA

- „servisní složka“ – služba pro obchodní činnost
- Spíše* nepořizují zboží, neplatí za něj, nejsou nositeli plného podnikatelského rizika
- Provizní báze
- Role: **zajištění účinné interakce nabídky a poptávky**
  - Vyhledávají trhy pro nákup nebo prodej určitého zboží
  - Vytipovávají obchodní partnery
  - Dojednávají podmínky pro konkrétní obchodní případy
  - Organizují jednotlivé fáze obchodního jednání

Obchodní cestující

Obchodní zástupce

Obchodní zprostředkovatel

Komisionář

Speditér

Burzy, aukce a veletrhy

*neplatí pro obchodní cestující

OBCHODNÍ CESTUJÍCÍ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Zvláštní případ zprostředkovatele, který je **zaměstnancem firmy, pro jejíž sortiment se snaží zajistit odbyt** (je pracovníkem dodavatele).
- Jedná jménem dodavatele, na jeho účet a podnikatelské riziko.
- Činnost podobná aktivitám obchodního zástupce – rozdíl v jeho sepjetí a sounáležitosti s firmou dodavatele, která je hlubší.
- **Získává objednávky a poskytuje poradenské služby.**
- Na výši prodeje je zainteresován **podílem z tržby.**

Typickým obchodním cestujícím je prodejce pojištění

Další příklady oblastí, kde působí obchodní cestující: prodej mobilních telefonů pro firemní zákazníky, prodej průmyslového zařízení.

OBCHODNÍ ZÁSTUPCE

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Samostatný** právní subjekt, vhodné pro jednodušší obchodní modely a sortiment.
- Koná jménem firmy s níž uzavřel **smlouvu o obchodním zastoupení** a na její účet.
- Činnosti (80% času stávajícím zákazníkům, 85 % času současným produktům):
  - vyhledává potenciální odběratele,
  - prezentuje nabídky zastoupené firmy,
  - představuje zboží,
  - distribuuje katalogy, vzorky a ceníky,
  - provádí komplexní jednání směřující k uzavírání obchodní spolupráce.
- Uzavření smlouvy většinou již na samotné firmě, nebo na **základě zmocnění**.
- Provizní systém.

40 % obchodních zástupců si cení nezávislosti, 18 % výše výtěžku*

* Dle studie Jobber & Lancaster – Management prodeje, 2001

OBCHODNÍ ZPROSTŘEDKOVATEL

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Také označován jako makléř.
- Je **méně spjat s konkrétní firmou** než obchodní zástupce.
- Působí na trhu spíše jako **nezávislý odborný subjekt**.
- Jeho úkolem je **nalézat spojení** mezi stranou **nabídky a poptávky**.
- **Širší okruh klientů** a **vyšší fluktuace** nežli u obchodního zástupce.
- Jejich činnost zahrnuje **kompletní servis a podporu klientů** v oblasti **sofistikovaných obchodních rozhodnutí**.
- Vykonává svou činnost na základě smlouvy o zprostředkování.
- Typickými oblastmi jejich činnosti je obchod s cennými papíry, finančnictví, pojišťovnictví, obchod s komoditami.

Příklady z oblasti obchodu: obchodní domy, nákupní centra, online prodejní platformy, velkoobchody s potravinami

Odpovědnost za zboží u internetových obchodů – role zprostředkovatele

OBCHODNÍ CESTUJÍCÍ, ZÁSTUPCE A ZPROSTŘEDKOVATEL - ÚKOL

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Zadání úkolu:

- Charakterizujte rozdíly mezi obchodním cestujícím, zástupcem a zprostředkovatelem.
- U každého typu zprostředkovatele přidejte konkrétní příklad firmy, která na tomto principu realizuje obchodní operace (opět na domácím trhu).

Samostatně
Čas: 15 minut

Výhoda?

Na zkoušce bude požadováno vysvětlení rozdílu mezi těmito pojmy a uvedení příkladu vhodného zprostředkovatele pro konkrétní obchodní operaci

KOMISIONÁŘ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Realizuje prodej a nákup **vlastním jménem na cizí účet**
- Oblast působnosti v **klasickém obchodním podnikání**, ale také v oblasti **cenných papírů a obdobných finančních instrumentů**
- Vzájemný vztah mezi komitentem a komisionářem je upraven komisionářskou smlouvou
- Komisionář je komitentem odměněn za realizaci úspěšného obchodu:
  - v případě nákupu je komisionáři uhrazena cena vyšší o jeho provizi,
  - v případě prodeje je cena realizační o tuto provizi vyšší.

SPEDITÉR

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Speciální kategorie komisionáře – **zabývá se přepravou, logistikou a souvisejícími aktivitami.**
- Jedná vlastním jménem na **účet příkazce.**
- Poskytuje komplexní služby v oblasti dopravy:
  - obstarává přepravu zásilek,
  - plánuje a řídí dopravní cesty,
  - obstarává dopravní prostředky,
  - řídí logistiku,
  - zajišťuje skladování a překládání zásilek,
  - vyřizuje různá povolení,
  - komunikuje se zákazníky,
  - koordinuje procesy přepravy zboží na místo určení
- Na kvalitě speditéra záleží včasné a bezproblémové doručení zásilky

Trendy pro rok
2023 v této oblasti:
AI, implementace
IoT, udržitelnost...

Náhodné a neočekávané události jako je pokračující efekt pandemie Covidu-19, zablokování Suezského průplavu, válka na Ukrajině → obrovský rušivý vliv na dodavatelské řetězce

---

Jaký je rozdíl mezi komisionářem a speditérem?

BURZY

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Specifický systém pro obchodování se **specifickým sortimentem**.
- Obchodování s **hromadným, zastupitelným a nepřítomným zbožím**.
- Typický sortiment:
  - cenné papíry,
  - měny,
  - komodity.
- Realizovány prostřednictvím makléřů, přímý kontakt mezi kupujícím a prodávajícím je spíše výjimečný.
- Většina objemu transakcí realizovaných na burze má spíše **charakter investiční aktivity** než klasické obchodní činnosti (snaha o zhodnocení vložených prostředků s využitím spekulace na vývoj ceny obchodovaných aktivit – operace diferenciační), přičemž výjimkou, a tedy skutečným příkladem z oblasti klasického obchodu se zbožím, je pořizování komodit pro potřeby dalšího podnikání (**operace efektivní**).

AUKCE

- Specifický typ – veřejná dražba, v níž přítomní uchazeči soutěží formou postupného zvyšování nabídek na koupi majetku.
- Oproti burze **je možné prodat i menší množství zboží.**
- Většina aukcí má **velkoobchodní charakter**, zboží slouží k dalšímu obchodu.
- **Maloobchodní charakter** – aukce nemovitostí nebo starožitností.
- Organizovány profesionálními poskytovateli.
- Internetové aukce (zefektivnění a zlevnění procesu).

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Obrázek č. 2: Aukce bílého diamantu The Rock

Zdroj: iDNES, 2022

VELETRHY

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Jedná se o **místní koncentraci nabídky a poptávky** v určitém **sortimentním zaměření** na určitém **místě** a v určitém **čase**.
- Organizátoři veletrhů vystupují jako **klasičtí zprostředkovatelé** – vystavovatelé platí za prostor na akci, za podíl na marketingu akce a souvisejících službách.
- Jednotlivé obchody jsou realizovány přímo mezi vystavovateli (prodejci) a návštěvníky (kupujícími).
- Jejich úlohou je především **efektivní a přímý marketing**, podrobné seznámení s vystavovanými **vzorky**, což vede k usnadnění realizace následných obchodních transakcí.

Příklady: trhy s koňmi, Comic Con International,
CONEXPO-NOC/AGG

Na jaké kategorie můžeme rozdělit obchodní operace dle typu kontraktu?

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Děkuji za pozornost

Máte dotazy?

Východiska obchodních operací

➤ SHRNU TÍ

- Základní modely obchodních vztahů mezi jednotlivými články nazýváme **obchodní kategorie**, které rozdělujeme na prostředníky a zprostředkovatele.
- Do prostředníků řadíme maloobchod, velkoobchod a zahraniční/mezinárodní obchod. V dnešní době, když hovoříme o maloobchodu, tak máme většinou na mysli **retailing**, což je mezinárodně chápaný maloobchod plně vybavený celým logistickým zázemím a vysoce kvalifikovaným informačním systémem s profesionálním managementem. Zvláštním případem je pak **společný retailing**, který čerpá z komparativních výhod a umožňuje expanzi značek, které se vzájemně doplňují do oblastí, které vyžadují specifické dovednosti.
- **Zprostředkovatele obchodní** činnosti chápeme jako servisní složku pro obchodní činnost, kteří spíše fungují na provizní bázi a nejsou nositeli podnikatelského rizika. Výjimkou je **obchodní cestující**, který je zaměstnancem firmy. Hlavní rolí obchodních zprostředkovatelů je zajištění účinné interakce nabídky a poptávky.
- Mezi obchodní zprostředkovatele řadíme **obchodní cestující, zástupce a zprostředkovatele, dále komisionáře, speditéry, burzy aukce a veletrhy**.

POUŽITÉ ZDROJE A LITERATURA

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

1. UNCTAD, 2020. Key statistics and trends in international trade. Dostupné z: https://unctad.org/system/files/official-document/ditctab2020d4_en.pdf
  2. FERNIE, J., S. FERNIE and CH. MOORE, 2015. *Principles of retailing*. 2nd ed. New York: Routledge. ISBN 978-1-138-79194-7.
  3. LAMBA, A. J., 2002. *The Art Of Retailing*. New Delhi: Tata McGraw-Hill Education. ISBN 978-0-07-463717-3.
  4. MACHKOVÁ H., E. ČERNOHLÁVKOVÁ and A. Sato, 2014. *Mezinárodní obchodní operace*. 6th ed. Praha: Grada Publishing a.s. ISBN 978-80-247-4874-0.
  5. MULAČOVÁ, V. and P. MULAČ, 2013. *Obchodní podnikání ve 21. století*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4780-4.
  6. NEWMAN, A. and P. CULLEN, 2002. *Retailing: Environment & Operations*. Mason: Cengage Learning EMEA. ISBN 978-1-86152-533-8.
  7. PRAŽSKÁ, L. and J. JINDRA, 2002. *Retail Management*. 2nd ed. Praha: Management Press. ISBN 80-7261-059-7.
  8. SINGH, R., 2009. *International Trade Operations*, 2nd ed. New Delhi: Excel Books. ISBN 978-81-7446-735-5.
  9. ŠTĚRBOVÁ, L., I. ČERNÁ, R. ČAJKA, and I. BOLOTOV, 2013. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-4694-4.
  10. SZCZYRBA, Z., 2006. *Geografie obchodu - se zaměřením na současné trendy v maloobchodě*. Olomouc: Univerzita Palackého., ISBN 978-80-244-1453-9.
  11. Web portal Businessinfo [online] [04.07.2019]. Available at: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mezinarodni-institute-v-mezinarodnim-obchode-23486.html#!&chapter=1>.
  12. Web portal Investopedia [online] [06.07.2019]. Available at: <https://www.investopedia.com/articles/markets/122415/worlds-top-10-retailers-wmt-cost.asp>.
  13. ZENTES, J., D. MORSCHETT, and H. SCHRAMM-KLEIN, 2016. *Strategic Retail Management: Text and International Cases*. 3rd ed. New York: Springer. ISBN 978-3-658-10183-1.
-